

Volja po pošti:
za leto naprej . . . K 40.—
za en mesec . . . K 3.50
za šest mesecev . . . K 15.—
za celotno leto . . . K 50.—
V Ljubljani na dom:
za leto naprej . . . K 38.—
za en mesec . . . K 3.—
za šest mesecev . . . K 12.—
za celotno leto . . . K 45.—
Sobotna izdaja:
za leto . . . K 8.—
za šest mesecev . . . K 10.—
za celotno leto . . . K 13.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prator)
za enkrat . . . po 50 v
za dva in večkrat . . . 45 v
pri večjih naročilih primorano popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvarica K 1.—
Izjava vsak dan izvešči nedolje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrsko 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravištkega telefona št. 188.

Zunanji minister Burian.

Dunaj, 17. aprila 1918.

Ko sem 15. t. m. poročal o kombinaciji za Czerninovega naslednika, sem na prvem mestu omenjal kombinacijo, da bi Burian prevzel mesto zunanjega ministra in obenem ostal še skupni finančni minister. Povedal sem, da bi to bila le začasna rešitev. Danes je Burian res zunanji minister in obenem naš skupni finančni minister, ki vlada tudi Bosno in Hercegovino.

Burian ni novinec na tem mestu. Vojni je našo zunanjo politiko že l. 1915. V pogajanjih z Italijo je, kakor znano, ponudil Italijanom na račun Slovencev predomnino v Trstu. Tega mu ne bomo pozabili. Burian je pokazal zelo slabo in nesrečno roko pri upravi Bosne in Hercegovine. Tudi tega mu Jugoslovani ne moremo pozabiti. Burian pa je tudi Tiszov osebnost in politični prijatelj ter njegovo orodje, vsled česar od njega ne moremo pričakovati nič dobrega; saj se je pri vsaki priliki pokazal neprijatelj Jugoslovanov in prijatelj Berlina in dualizma.

Jugoslovani pa vsled tega nimamo nobenega razloga, da bi se razburjali, kakor to delajo Nemci. Ti so silno hitro pozabili, da so še včeraj povdarjali »brezpogojno zvestobo« do države. Danes pa govorijo in pišejo vse drugače. S Czerninom je izgubila tudi še včeraj hvalisana in povdarjana nemška lojalnost. Vsi so na delu, da branijo Czernina ter napadajo »one faktorje«, ki so vrgli Czernina. Toda bržčas so Nemci bili edini, ki so se za Czernina zavzemali. Tudi od Poljakov ni imel pričakovati pordanja. Nemški člani gospodarske zbornice so hodili okoli poljskih ter jih rotili, naj se pri debati o Czerninovem govoru vsaj absentirajo. Poljaki so to odklonili in izjavili, da bodo nasprotno nastopili proti Czerninu. Zato so bile delegacije odgojene.

Nemci branijo Czernina na vse moguče načine in dolže krivde vse druge, le on je nedolžen. Če Czernin in njegovi zagovorniki danes morda pravijo, da Czernin za ono cesarjevo pismo pariskemu princu ni vedel, to ne drži. Uradno je sam priznal, da je »dobil vpogled« v dotično pismo. Toda njegova napaka obstoji v tem, da cesarju ni pokazal svojega znanega govora, ki ga je govoril pred dunajskimi občinskimi svetniki in v katerem je poleg Čehov napadel tudi Clemenceauja. To je bila velika diplomatska neumnost, da je to opustil, ker bi sicer cesar njegovega govora gotovo ne bil odobril.

Bil pa je ta govor Czerninov tudi velikanska škoda za mir. Vsi narodi žele

miru. S tem pa, da je Czernin napadel Clemenceauja, je vzel možnost mirovnihih pogajanj, četudi tajnih. Podaljšal je s tem vojsko in povzročil še druge posledice, ki zavzamejo zelo resne oblike.

Nemci naj se nikari ne razburjajo, da je cesarjevo pismo bilo neustavni akt. Cesar kot miroljuben človek je porabil edino pot, ki mu je bila na razpolago, ter osebo hotel posredovati za mir. Tega mu ne more zameriti nihče. Če pa se nad neustavnostjo razburjajo Nemci, so oni zadnji, ki to smejo storiti. Njihova politika zadnjih let ni ničesar drugega kot negacija vsake ustave ter ščuvanje na prelom ustave. Neustavnim potom so hoteli začeti svoje zahteve po nemškem državnem jeziku. Ko so slovanski poslanci zahtevali, naj se k mirovnim pogajanjem pritegnejo tudi zastopniki avstrijskih narodov, so se Nemci sklicevali na § 5. osnovnega zakona, da je »sklepanje miru izključna pravica krone«. Ko so potem Čehi nasvetovali, naj bi se ta § izpremenil v tem smislu, da tudi ljudstvo odločuje o miru in vojski, so Nemci kot en mož to odklonili.

Iz tega vidi vsakdo, kako hinavska je nemška politika.

— Sicer pa nas mora veseliti, če se Nemci danes sklicujejo na demokratizem. Naj se le postavijo na ta temelj vsi — pa bodo takoj videli, kako brez moči so v tej državi, manjšina, ki je životarila le po milosti od zgoraj.

Naravnost ginljivo je, kako hitro je nemškim nacionalcem padla krinka z obraza. Ko so po Czerninovem govoru zahtevali svojo brezpogojno zvestobo do države in cesarske hiše, pa čujemo danes čisto druge melodije iz nemških ust.

Dr. Langenhans govori o »temnih razlogih«, ki so odstranili grofa Czernina.

Poslanec Krafft se sklicuje na marčovo revolucijo, ki so jo Nemci sklenili v Meranu, kjer pravijo, kakor poroča »N. Fr. Presse« z dne 17. t. m.: Nemci (v Avstriji) tedaj nimajo vzroka, zavzemati se za državo, ki jih zanemara in potiska nazaj, oni lahko mirno gledajo, kako voditelji Avstrije temelje te države vztrajno izpodkopujejo ter ogrožajo njen obstoj. Tudi mi Nemci hočemo v bodoče, kakor Nemci v Avstriji, ne brigaje se za njeno usodo, misliti le na svoj lastni blagor.

Kako mišljenje in čustvanje prevzema Nemce v Avstriji, je najboljši dokaz to, da so v Solnogradu o priliki Czerninovega padca razobesili črne zastave. Tako poroča »Freundenblatt«. Isti »Freundenblatt« poroča tudi o seji krščansko-socialne nemške stranke, kjer komu-

nike izraža obžalovanje radi Czerninovega odstopa ter nato v revolucionarnem tonu pravi: »Niso se mogli (krščanski socialci) in niso se hoteli sprijazniti z mislijo«, da je Czernin šel.

Taka je danes ona hvalisana nemška zvestoba. In značilno je, da morajo le Slovani braniti cesarjev čin, s katerim je vladar hotel doseči mir.

Pod takimi perspektivami nastopa Burian svoje mesto. Takoj njegovo imenovanje je povzročilo na Ogrskem vladno krizo. Krize si bodo še sledile.

Mi pričakujemo od njega, da se ne bo dal voditi ne od Berlina ne od drugod, marveč da bo zastopal koristi krvavečih in trpečih narodov monarhije.

Cesarjevo lastnoročno pismo grofu Czerninu.

»Wiener Zeitung« objavlja cesarjevo lastnoročno pismo grofu Czerninu, ki se med drugim glasi:

Tekom ene izmed najvažnejših dob svetovne zgodovine vseh časov ste v interesu politike, ki mora slej ko prej za mojo hišo in moje države ostati pravec, na pošten način in v neutrudljivem zvestem izpolnjevanju dolžnosti odločno službovali ter dosegli uspehe, ki Vam morajo biti v upravičeno zadoščenje, saj ste mogli stoje v najspretnosti črti trpečemu človeštvu izposlovati prve mirovne sklepe. S tem ste si zaslužili pravico do moje neomahljive hvaležnosti in polnega priznanja, ki Vam jih s tem rad toplo izražam in Vam kot njih zunanji, čeprav niti izdaleka zadostni dokaz podeljujem briljante k velikemu križu mojega svetostefanskega reda. Enako Vam zagotavljam mojo trajno naklonjenost, kakor tudi zanesljivo upam, da Vaši izredni darovi meni in blagru mojih držav ne ostanejo trajno odtegnjeni.

Drugo lastnoročno pismo imenuje barona pl. Buriana za ministra cesarske hiše in zunanjih stvari; istočasno se mu izroča vodstvo skupnega finančnega ministrstva.

Cesarjevo lastnoročno pismo.

Današnja »Wiener Zeitung« objavlja naslednje cesarjevo lastnoročno pismo:

Ljubi baron Burian! Ko Vas milostno odpuščam z mesta mojega skupnega finančnega ministra, Vas istočasno imenujem za ministra moje hiše in zunanjih zadev in Vam poverjam predsedstvo v skupnem ministrskem svetu. Obenem Vam izročam vodstvo mojega skupnega finančnega ministrstva.

Budimpešta, 16. aprila 1918.

Karel I. r.

Burian l. r.

Burian samo začasno zunanji minister.

Dunaj, 17. aprila. Imenovanje barona Buriana za zunanjega ministra se smatra

v vseh parlamentarnih krogih za proročilo.

Političen kurz se ne spremeni.

Dunaj, 17. aprila. Poslanca Hauser in dr. Waldner sta se oglašala danes v imenu nemških strank pri ministrskem predsedniku dr. Seidlerju, da ga opozorita na veliko razburjenje med nemškimi strankami. Ministrski predsednik je odgovoril, da mu je razburjenje Nemcev znano, v pomirjenju pa naj vzamejo v vednost, da sedanji kurz ne spremeni. Pri tej priliki je ministrski predsednik tudi naglašal, da se bo v smislu nazorov na dvoru vse te, ki čakajo rešitve od entente, smatralo za državi nevarno in z njim v tem smislu postopalo.

Tisza in Seidler za Buriana.

Budimpešta, 17. aprila. »A Vilag« piše, da se je imenovanje barona Buriana za zunanjega ministra izvršilo na poseben pritisk grofa Tisze in avstrijskega ministrskega predsednika dr. Seidlerja.

Slovanske stranke in Burian.

Dunaj, 17. aprila. V jugoslovanskih parlamentarnih krogih izjavljajo, da ne morejo imeti Jugoslovani do grofa Buriana nobenega zaupanja. Čehi smatrajo barona Buriana samo kot eksponenta grofa Tisze in mu radi tega ne zaupajo. Poljaki so sprejeli to novo imenovanje s mešanimi čustvi. Pričakovali so drugega moža, ki bi bil prijatelj Poljakov in bi imel pogum rešiti poljsko vprašanje ugodno za Poljake. Nasproti Burianu so zelo rezervirani.

Nemške stranke.

Dunaj, 17. aprila. Nemške stranke zrejo v baronu Burianu kot zunanjemu ministru srčno okrepitev ogrskega vpliva na našo zunanjo politiko, ker je Burian brezpogojen pristaš politike grofa Tisze. Nemci tožijo, da se njihove želje upoštevajo. Na mesto grofa Czernina bi hoteli krepko osebo, ki bi bila zmožna vzdržati dosežani tok v zunanji politiki v smislu intencij grofa Czernina. Nemški krščanski socialni poslanci izjavljajo, da niso bili nikdar prijatelji Buriana, s katerim so se sprli za časa odkupitve bosenskih kmetov. Vendar naglašajo Nemci z zadovoljstvom, da sta grof Tisza in Burian odločna pristaša zveze z Nemčijo.

Italijani in Burian.

Dunaj, 17. aprila. Italijani predbaci-vajo Burianu, da je prepozno javil prebivalstvu izbruh vojne z Italijo in je radi tega precej kriv velikega begunskega gora. Italijani Buriana ne morejo podpirati. (To velja gotovo za tirolske Italijane, ne pa za goriška italijanska poslance dr. Fai-

LISTEK.

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevod I. M. (Dolje.)

»Blizu je prihajala godba in množica je z nezavedajočo se ironijo prepevala nekaj kakor: »Kdaj vidimo njegovo obličje?« in meni se je dozdevala cela večnost, predno je glavna gnječa odšla mimo. Bum, bum, bum, se je glasil boben, in v trenutku nisem opazil dveh paglavcev, ki sta se ustavila blizu mene. »Ali jih vidiš?« je rekel eden. »Kaj pa?« je vprašal drugi. »No — sledove bosih nog. Čisto take kakor jih ti delaš v blatu.«

»Pogledal sem nizdol in opazil, da sta mladiča ogledovala blatne stopinje, ki sem jih bil pustil za seboj na novo zasneženih stopnicah. Mimoidoči ljudje so jih dregali in suvali, a njuna pozornost je bila prevelika. »Bum, bum, bum, kdaj, bum, bomo videli, bum, bum. Njegovo obličje, bum, bum.« »Bosonog človek je šel po teh stopnicah gor, ali pa ne vem ničesar,« je rekel eden. »Pa še ni prišel zopet dol. In uoga mu je krvavela.«

»Največja gnječa se je že zvalila mimo. »Poglejmo no, Ted,« je rekel mlajši obeh detektivov z začudenim glasom in kazal na moje noge. Pogledal sem dol in sem v hipu videl nejasne orise oblatenih nog. Za trenutek sem bil kakor okamenel.

»Ali je to čudno,« je dejal starejši. »Grozno čudno! Kakor noga kakoga duha, ali ni res?« Malo je postal, pa se mi je približal z iztegnjeno roko. Nek voznik je ustavil konja, da vidi, kaj da lovi, tudi neka deklica je obstala. V naslednjem hipu bi se me bil dotaknil. Tedaj sem spoznal, kaj moram ukreniti. Naredil sem korak, dečak je zavpil ves zavzet in skočil nazaj, jaz pa sem se pogljal z urnim gibom čez nizko ograjo na prag sosednje hiše. Ali mlajši fant je bil tako bistroiden, da je sledil mojemu gibanju, in nisem bil še dobro po stopnicah dol na tlaku, je že vpil, da so noge zlezle čez ograjo.

»Zletela sta tja in videla moje nove odtise stopinj na spodnji stopnici in na tlaku.«

»Kaj pa je?« je vprašal nekdo.

»Nogel! Nogel! Tekoče noge!«

»Vse na cesti je drlo za Odrščilno vojsko razen mojih treh zasledovalcev, in ta reka ljudi ni ovirala samo mene, ampak tudi njih. Nastal je cel vrtnec začudenja in povpraševanja. Le s tem, da sem se takorekoč zvalil čez enega dečaka, sem moral skozi, in v naslednjem trenutku sem

tekkel na vso moč okrog okroglega prostora na Russel Square-u, šest ali sedem začudenih ljudi pa za sledovi mojih stopinj. Imeli niso niti časa za pojasnjevanje, sicer bi jih bila cela truma za menoj.

»Dvakrat sem že obletel cel krog, trikrat prekoračil ulico in se vrnil na svoje sledove, ko pa so se mi noge ogrele in postajale, so začeli izginjati tudi mokri utiski. Navsezadnje mi je bilo mogoče malo se oddaljiti, odrgnil sem si in očistil z rokami noge in se tako iznebil zasledovalcev. Edino kar sem še videl od njih, je bila majhna gruča kakoga pol tucata ljudi, ki so neizmerno zavzeti proučevali počasi se sušec odtis nog, ki je še ostal v mlakuži na Taristock Square-u, odtis nog, tako samotni in tako nerazumljivi zanje kakor Robin-zonova samotna najdba.

To tekanje me je nekoliko ogrelo in korakal sem bolj korajžno po labirintu manj obljubljenih ulic, ki vodijo tam okoli. Hrbet mi je postal ves trd in ožuljen, vrat me je bolel od voznikovih prstov in njegovi nohti so mi opraskali kožo; tudi noge so me silno bolele in vsled male rane na eni nogi sem šepal.

Sredi trga Russel Square je okroglast, zagrajen prostor s preprostimi nasadi, in okrog njega drži cesta tudi v krogu.

Trg približno km severno od Britskega muzeja.

Ravno še o pravem času sem uzel nekoga slepca, ki se mi je bližal, in sem se-pajoč pobegnul, ker sem imel strah pred njegovimi bistrimi čuti. Enkrat, dvakrat sem se bil slučajno zadel ob ljudi, ki sem jih pustil za seboj čudno začudene, ko so jim zvenele nerazumljive kletvice v ušesih. Nato mi je začelo padati nekaj tihega in mirnega po obrazu in trg je obdala tanka tenciča počasi padajočih snežink. Prehladil sem se in se nisem mogel pre-magovati, da ne bi tupatam kihnil, najsi sem se še tako trudil. In vsak pes, ki se je prikazal, mi je bil s svojim nosom in čudnim vohanjem prava groza.

Nato so prihiteli moji dečaki, najprvo eden, zatem drugi, ki so tekoč kričali. Nekje je gorelo. Tekli so v smeri proti mojemu stanovanju in ko sem se ozrl po ulici nazaj, sem videl oblak gostega dima, ki se je vzdigoval nad strehami in telefonsko žico. Bil sem prepričan, da je gorelo moje stanovanje, moja obleka, stroj, vse moje priprave in viri razen čekovne knjižice pa treh zvezkov z zapiski, ki so me čakali v Great Portland Streetu. Gorelo! Zažgal sem svoje ladje za seboj — če jih je le kdaj kak človek! Hiša je bila vsa v plamenu!

Nevidni človek je umolknil in se zamislil. Kemp se je ozrl nervozno skozi okno. »Pa nadaljuj,« je rekel.

(Dolje.)

duttija in dr. Bugatta, ki bi podpirala tudi vsenemškega grofa Reventlowa, če bi postal avstrijski zunanji minister. Op. ur.)

Delegacije preložene.

Dunaj, 17. aprila. Vsled krize v zunanjem ministrstvu bo zasedanje delegacij zopet reloženo. Tudi razgovor med predsednikom avstrijskih delegacij Hausjem in predsednikom zunanjega odseka delegacij dr. Baerenreitherjem, ki se je imel vršiti danes, izostane.

Ogrska vladna kriza.

Budimpešta, 17. aprila. (K. u.) Ob pol 11. uri dopoldne se je v palači ministrskega predsedstva pod predsedstvom ministrskega predsednika dr. Wekerla vršil ministrijski svet, katerega so se razen iz Budimpešte odsotnih ministrov Szterenyija in grofa Aladarja Zichyja udeležili vsi člani kabineta. V seji, ki je trajala le kratek čas, je vlada sklenila demisijo. Navzoči člani kabineta so podpisali demisijske spise.

Vzrok odstopa.

Budimpešta, 17. aprila. Včerajšnji ministrijski svet je napravil vtis, da je vsako nadaljnje pogajanje odveč. Člani kabineta, ki stoje za pravosodnim ministrom Vaszonijem, so mnenja, da kabinet Wekerle delovni stranki ne sme dovoliti več, kakor to, kar so določili v zadnjem ministrijskem svetu. Če bi za vsako ceno hoteli rešiti vprašanje o kompromisu, sedanja vlada tega ne more, ker je nasproti predlogi vezana z obljubami in s sklepom ministrskega sveta. Pravi vzrok odstopa pa je imenovanje barona Buriana za zunanjega ministra. Njegovo politiko so poslanci, ki tvorijo danes glavni del ustavne stranke iz leta 1848., ves čas njegovega delovanja kot zunanji minister najljubejše pobjali, posebno voditelja sedanje vladne stranke grofa Apponyi in Andrássy. Vladna stranka je smatrala imenovanje Buriana kot oslabitev svojega stališča. Ker prevzema vodstvo zunanjih zadev pristaš delovne stranke, mora vladna stranka opustiti vsako upanje, da bi v boju proti večini zbornice zmagala.

V poučenih krogih so mnenja, da ima dr. Wekerle mnogo upanja, da mu bo vnovič poverjena sestava kabineta. Sodijo, da bodo finančni minister Popovics, trgovski minister Szterenyi, preranjevalni minister princ Windischgrätz, honvedni minister baron Szurmay in poljedelski minister grof Bela Serenyi zastopani tudi v novem kabinetu.

Razdor med Slovenci na Kranjskem

Gospod uredniki! Prav imate, da se na list nove stranke na Kranjskem in na delo te stranke do sedaj niste nič ali skoraj nič ozirali.

Danes sem pa vzel v roke in prečital poročilo, ki ga prinaša »Resnica« o sestanku dotične stranke dne 8. aprila. Srce me je zabolelo, koliko dobrih mož in duhovnikov so načelniki in voditelji te stranke s popolnoma napačnimi trditvami in z neresničnim opisovanjem dejanskih razmer speljali, da so pritrdili predloženim, večinoma nepotrebnim sklepom.

Nekaj misli mi sili v glavo, zapisati jih hočem in upam, da jih Vi, g. urednik, ne zavržete, marveč v »Slovincu« ponatisnete.

Prvi korak na razdor. Pri vsakem nastopu nove Kmečke stranke se spomnimo na povod njenega začetka. Povod je bila osebna užaljenost g. deželnega glavarja, ne pa kako načelno vprašanje, bodisi narodno, bodisi versko. G. deželni glavar je hotel biti voljen v delegacije; grozil je, da bo izvajal posledice, ako ne bo izvoljen.

Ni bil izvoljen. In posledice? Poslanci in sploh slovenski možje so mislili, da bo morebiti nepokorne poslance izključil iz S. L. S., ali pa da se bo sam odpovedal časti poslanca in deželnega glavarja, češ, da ne uživa več potrebnega zaupanja. Vsaj je s svojim odstopom grozil prepogostokrat, kadar koli je hotel od raznih oseb, tudi od škofa, kaj izsiliti. To bi bilo dosledno in dokaz, da g. glavar ne dela za svojo osebo, ampak za stvar in za ljudstvo.

Toda ne! V strastnem govoru, kakor se je iz dvorca službeno razglasilo, je razpustil staro S. L. S. in je v še bolj strastnem oklicu začel z novo Kmečko stranko. V strasti je vnel zase in za svoje osebne koristi mnogo pri govoru navzočih mož, lajkov in duhovnikov. Iskal je raznih, seveda le prividnih razlogov. Ko bi bil izvoljen v delegacije, bi bil še danes v S. L. S. in kar nič bi mu ne bila sumljiva.

Zoper tak popolnoma neutemeljen ter za edinstvo v ljudstvu in med posameznimi njegovimi stanovni nevaren korak je nastopil ljubljanski škof in so nastopili drugi verni člani S. L. S. Ne, skupnega dela tolikih ne sme razdreti osebno užaljeni deželni glavar. Stara S. L. S. je obstala in se hitro namladila.

Drugi korak v razdoru. Prvi korak se ni posebno obnesel. Prevalovala je pomlajena S. L. S. Da se g. deželni glavar obdrži, izmisli on s svojimi prijatelji nov napadalni in razdiralni načrt, ki se je začel izvajati na sestanku dne 8. aprila v deželnem dvorcu.

Pomagata naj jim dve ideji, za katero naše ljudstvo gori in plamti. Prva je katoliška vera, v kateri je naš narod močan. V svojem govoru zatrjuje tudi g. deželni glavar, »kako se iz frivole samoljubnosti in brezvestnosti nekaterikov pripravljamo našemu narodu katastrofa v verskem... oziru.« V IV. resoluciji trdijo voditelji stranke: »Stranki, ki si prisvaja ime S. L. S., odrekanje vsako zaupanje, ker so si prilastili v njej odločilen vpliv ljudje, ki so se popolnoma izneverili vodilnim načelom stranke. Liberalizem, ki je bil potisnjen v kot, dviga zmagovalno svojo glavo... Ze se kaže na obzorju možnost in verjetnost liberalne dobe in kulturnega boja... zato pozivamo katoliško ljudstvo, da skupno branimo v javnem življenju sv. katoliško vero.«

Oglejmo si te trditve, da vidimo, kako so resnične! V tesni zvezi s pomlajeno stranko je ljubljanski škof; njegove korake odobrujejo nadškof goriški, škofa tržaški in krški. Z njo so odlični kanoniki in premnogi vzorni duhovniki. Njeni voditelji in navdušeni pristaši so oni odlični lajki, ki so najbolj v katoliškem smislu govorili na zadnjem katoliškem shodu in ki so večinoma v akademski Marijini družbi. Pri vseh dosedanjih sestankih so izjavljali, da ostanejo zvesti svojim davno utrjenim katoliškim načelom, zvesti v mišljenju in življenju. Enako z njimi govore duhovniki in izobraženci med našimi obmejnimi Slovenci. In tem se nasprotniki drznejše očitati, »da so se izneverili vodilnim načelom stranke«, namreč stare S. L. S.!

Toda »liberalizem, ki je bil potisnjen v kot, dviga zmagovalno svojo glavo in na obzorju se kaže možnost kulturnega boja!« Kako drzna, neresnična trditev!

Dokler so naše javno življenje vodili g. deželni glavar in njegovi prijatelji, ter smo jih mi duhovniki vedno in popolnoma ubogali, je že divjal nevaren kulturni boj: liberalni časopisi so grdili sveto vero in vse njene resnice, so napadali in sramotili nas duhovnike, so se norčevali iz vernega ljudstva in njegovih pobožnosti. Njihovi listi so se med ljudstvom vedno bolj širili, marsikje je versko življenje pojemale, duhovniki so bolj in bolj sovražili. Ali ni bil to pravi kulturni boj?

Kaj pa sedaj, ko smo se ločili od g. glavarja in njegovih pristašev? Čez noč se je položaj izpremenil: liberalni listi ne pišejo surovo in žaljivo, kakor poprej, spoštovanje do škofa in do duhovnikov napreduje, pri javnih shodih narodno-napredne stranke ne napadajo ne vere, ne duhovnikov, pač pa povdarjajo zvestobo svojim načelom. Krščanske dolžnosti so začeli izpolnjevati mnogi, ki so jih poprej radi surovosti pod glavarjevim vplivom stoječih listov opuščali. Raste pa sovraštvo do stranke g. deželnega glavarja. — Tak je položaj: kje je torej na obzorju kulturni boj? In kljub temu jasnemu položaju se drzne nasprotna stranka pozivati »katoliško ljudstvo, da skupno branimo — sveto katoliško vero!« Grozen poziv: ljudstvo naj brani sveto vero zoper škofa in njemu vdane duhovnike in lajke!

Druga ideja je majniška deklaracija, po kateri zahtevamo združitev Slovanov na jugu, Slovincov, Hrvatov in Srbov v eno državno skupino v mejah avstro-ogrske monarhije in pod žezlom naše habsburške hiše. Na shodu 8. aprila so to idejo povdarjali. Tudi o tej nekoliko besedi.

Tej ideji je vdihnili življenjsko moč skupna izjava, ki jo je podpisal naš škof in razne naše stranke. Od takrat je prešinila ves slovenski rod po Kranjskem in v obmejnih deželah. Besedilo, kakor so ga podpisali škof in z njim možje raznih strank, besedilo jasno in odločno patriotično, je temelj in vodilo vsem drugim izjavam.

G. deželni glavar je omahoval; majniško izjavo je sicer podpisal, toda ne rad, ampak prisiljen; vedel je namreč, da je drugače nemogoč. Njegovi so pa zoper deklaracijo naravnost govorili ter jo z besedo in s peresom sumničili. O, kako perfidno piše v tej zadevi »Resnica!« Kar piše ta list in kar je govoril g. glavar na shodu o potrebi te deklaracije, o želji po zmagi entente, o jugoslovanskih ubežnikih iz domovine, se nas Slovincov kar nič ne tiče, tudi ne katoliških Hrvatov, ampak le neke nam nepoznane izdajalske peščice srbofilov. Na shodu 8. aprila so pa ravno to okolnost, ki se zraven patriotičnih manifestacij kar izgubi in nas prav nič ne zadeva, izredno široko obravnavali, da bi človek mislil, da smo mi vsi veleizdajalci. Tako se pravi položaj postavi v popolno napačno svetlobo.

Višja cerkvena oblast. Na shodu torej 8. aprila so pomlajeno S. L. S. in vse njene voditelje obdolžili, da so izdali sveto vero in so pozivali vse slovensko ljudstvo v boj zoper to nevarnost. Vse

te grozne obdolžitve zadevajo tudi ljubljanskega škofa, ki stoji v prvih vrstah S. L. S. Na shodu so torej zoper škofa klicali ljudstvo v boj in sklenili ta boj organizirati. In v tem dejanju trdijo, da so katoliški možje, da branijo katoliško vero. Kaj pa ljubljanski škof? Ali je on katoliško vero pogazil? Katekizem pravi, da katoličan je tisti, ki je po svojem škofu združen z Rimom. Ali je torej katoliški mož, ki je zoper škofa, ki škofa grdi in zoper njega hujska, akoravno dela tako le pritajeno in škofa ne imenuje? Papež Benedikt XV. pravi, da ni s cerkvijo, kdor ni s škofom.

Toda ne, tudi o višji cerkveni oblasti govori zadnja resolucija in sicer tako-le: »Višji cerkveni oblasti izrekamo svojo udanost in pokorščino v vseh verskih zadevah. V političnih stvareh pa si varujemo po cerkvenih in državnih postavah nam z jamčeno svobodo... prosimo Vsegamogočnega, da bo prej ali slej raztrgal umetno zaveso, ki nas brez naše krivnje loči v nekaterih necerkvenih vprašanjih od našega duhovnega nadpastirja.«

»Duhovnega nadpastirja« ne bom jaz branil. Mislim, da je zadnji stavek zanj jako razžaljiv in da sedanje gibanje na Slovenskem ni čisto politično, ampak zasega pregloboko v versko življenje in vse cerkveno razmerje po škofiji. Vsaj to priznajo zborovalci sami, ker govorijo, da liberalizem zoper dviga glavo, da se na obzorju prikazuje kulturni boj. Ali bi bil tak pojem zgolj političen? Ali bi ne bil posebno cerkveno verski? In ko zborovalci očitajo škofu, da podpira liberalizem in pospešuje kulturni boj, mu obenem izrekajo udanost in pokorščino: Kako grdo hinavstvo!

Tretji korak: utrjevanje razdora. Da se razdor še poveča in za stalno utrdi: zato se bo osnovala: Katoliška slovenska zveza, izdajal nov dnevnik in zborovalci so resolucije podpisali, ter se po imenu v »Resnici« vsemu svetu naznanili.

Res, načrt ni slab. Toda »Katoliška zveza« brez škofa, celo zoper škofa! Potem nov dnevnik! Z našim »Slovincem« smo popolnoma zadovoljni. Odkar se je izgubil g. Štefe in odkar se je s pomočjo škofove osvobodil vpliva g. deželnega glavarja, piše konsekventno, odkrito, vljudno, uglajeno in po katoliških načelih; v njem ni več surovosti, neotesanosti in zavijanih raznih neljubih dogodkov. Prijatelji gosp. deželnega glavarja mu očitajo, da nima cerkveno-verskih člankov. Meni se zdi, da se načela katoliška, katoliške resnice večkrat povdarjajo, in vidimo tudi, da sedaj prinaša lepe apologetične razgovore. Ali je prinašal več strogo verskih člankov pod prejšnjim močnim vplivom? Nov dnevnik ni potreben nam, pač pa voditeljem nam nasprotnim, da svoj začetni razdor povečajo, utrdijo in zbliznajo onemogočijo.

In nazadnje: podpisni ter objava vseh podpisov. Seveda bo sedaj vsakdo še težje stranko razdora zapustil in se povrnil k poprejšnji edinosti. Javna sramota! Čudno, prečudno se mi zdi, da je podpisanih šest oo. frančiškanov in še bolj nekako zoper naravne dolžnosti, da so podpisani štirje profesorji v zavodu sv. Stanislava, torej profesorji škofovi...! Človek bi mislil, da bodo ti spletakarji gospodov okoli glavarja izprevideli in da bodo v boju vsaj pasivni in da ne bodo nastopili kar naravnost zoper škofa.

Tržaško pismo.

Trst, 14. aprila 1918.

Stalna rubrika v tržaških dnevnikih so poročila o tatvinah. Na trgih se ne dobi skoraj nobenih živil, prodajalne so skoraj prazne, ribji trg je brez rib; če hočeš kaj kupiti od oderuhov, moral bi imeti denarja na žaklje, je-li potem čudo, če vse krađe! Te dni se je posrečilo prijeli nekega tatu, ko je hotel »obiskati« neko zalogo. Na vprašanje, kaj je hotel storiti, je odgovoril: »Za denar mi ni, ampak živil sem hotel imeti.« Večji del teh uzmovičev so dezertirji. Pravijo, da se jih skrivi v Trstu nad 1000. Tej rubriki o tatvinah se je pa zadnje čase pridružila še druga, namreč o poblazenelih. Po dva, trije slučajni so na dan. Večinoma zblaznijo vojaki na dopustu. So med njimi resnični žalostni slučaji, a mnogo je tudi simulantov. Ti norci si navadno zberejo za svoje »nastope« kake javne lokale, n. pr. cerkve, kavarne, — zadnjič je eden zlezal na cesarja Maksimilijana kip in mu je česal lase in brado. — Policija ima z njimi veliko opravka, preden jih ukroti. Nekateri so odpeljali v opazovalnico, druge pa v ječo!

Umrli je občinski zdravnik na Bazovici dr. Izidor Reja, zadnji čas vojaški zdravnik v Trstu. Dr. Reja je bil goriški rojak in jako priljubljen kot zdravnik in vrl narodnjak. Že v mirnih časih je bilo v Trstu malo slovenskih zdravnikov, sedaj smo pa ostali, brez njih. Nekaj jih je pri vojaki, pred meseci je pa umrl kot žrtev svojega poklica dr. Karel Perničič, sedaj pa še dr. Reja, zadet od kapi, v najboljših letih. Zato bi bilo dobro, če bi se naselil v Trstu kak nov slovenski zdravnik.

Tržaška aprovizacijska komisija je na koncu s svojo latinščino in — s svojimi zalogami. Razdeljuje izkaznice, blaga pa ne. Pred kratkim so nam obljubili dati olje in mast; nazadnje pa masti ni bilo; olja so pa dali po 3 centilitre na osebo.

Kamor prideš, s komur govoriš, vsakdo pripoveduje o težavah, ki jih povzroča preživljanje. Zanimivo je čitati tržaške časopise v tem oziru, posebno »Lavoratore«, ki je nekako glasilo aprovizacijske komisije. Kadar pride ta komisija v kak težak položaj, kakor sedaj, zvrča »Lavoratore« vso krivdo na dunajsko vlado in na centrale, ter zagovarja in opravičuje domačo komisijo, pri kateri imajo socialisti vodilno besedo. Nočemo zagovarjati central, saj je dokazano, da so v prvi vrsti te krive vseh zmed in tožb, toda tako nedolžna tudi tržaška komisija ni, kakor hočejo dopovedati svetu socialisti. Zakaj si ni aprovizacijska komisija nabavila živil, ko so se ta še dobila? Ali je bilo previdno in pametno, živeti le od rok v usta? Na ta način smo prišli danes tako daleč, da je naše preživljanje po komisiji odvisno od posameznih vagončkov, ki prikaplajo tu pa tam v Trst in da mora komisija kupovati blago po oderuških cenah. V tem načinu gospodarjenja se kaže lahkornost in nepremišljenost. — In čudno ni, da je prišlo tako daleč, ker je aprovizacijska komisija obstoječa večinoma iz nestrokovnjakov in poliskajoč tržaške trgovce na stran, monopolizira vso prehrano v svojih razprodajališčih in socialno demokratičnih Kooperativah, ki so stavile na stran lepe stotisočake. In ker tržaško ljudstvo ve za te žalostne in obupne razmere, zabavlja čez aprovizacijsko komisijo kljub vsemu hvalisrju od strani socialističnega »Lavoratore« in gleda s strahom v bližjo bodočnost. Pa tudi vlada bi se morala vprašati: Kaj bo, če prihodnje mesece ne bo bolje preskrbljeno z živili? Bo li moglo ljudstvo še vzdržati?

Zaradi pomankanja masti so imeli socialisti setanek, pri katerem je sodrug dr. Puecher pojasnil položaj in povedal, da stoje aprovizacijska komisija pred dilemo: ali ostati brez masti ali pa jo kupiti od oderuhov po 50 kron. »Lavoratore« pravi, da so komisija in socialistični poslanci storili na kompetentnih mestih vse mogoče, da dobi Trst po zmerni ceni kaj masti. Toda reklo se je: Pomagajte si, kakor morete. Vlada nas torej pošilja k oderuhom. Če vlada ne more dobiti masti po zmernih cenah naj pa da denar, da si moremo kupiti masti po oderuških cenah. Zato predlagajo nekateri: Za prebivalstvo naj ostane doseđanja cena (22 K), diferenco (300.000 kron na teden) naj pa plača vlada oderuhom. — Človeku, beročemu take stvari, zastaja pamet. Iz vsega tega je namreč razvidno, da mast je, — toda pri oderuhih. Priprosta pamet bi torej sklepala: Če je blago na razpolago, naj se rekvirira, vzame oderuhom in da gladnemu ljudstvu proti primernemu plačilu. Tu ti pa pridejo socialisti in predlagajo, naj vlada vrže vsaki teden 300.000 K v žrelo ljudem, ki so ljudstvu izpili že skoro vso kri! Seveda, kmetu se povečje zadnji rep iz levega, oderuh pa naj dobiva še nagrado. Če se po takih načelih gospodarji, potem ni čuda, če je vsa naša organizacija glede prehrane in cen pod psom! —

Tržaški socialni demokratje se pridno gibljejo, organizirajo in pripravljajo za bodoče čase in boje. Njih voditelji so znali izrabiti pravi čas, da so materijalno podprli svoje organizacije in svoje časopise. Pred vojsko njih »Lavoratore« kar ni mogel naprej. Bel je dnevnik, pa so ga morali zopet spremeniti v tednik. Takrat je bil v Trstu še vsemogočni gosp. »Piccolo«. Ta je znal ugnati vsakega konkurenta. Sicer so izhajali razni listi, toda »Piccolo« je bil neomejen gospodar nad tržaškim ljudstvom. Kar je rekel »Piccolo«, je bilo bolj sveto kot evangelij. Bil je pa tudi izborno urejevan list. Življenski in politični nagoni Tržačanov so delo »Piccola«. Tisti večer pa, ko je izbruhnila italijanska vojska, so zažgali »Piccolo« palačo in Trst je bil naenkrat — lahko rečemo — brez lista. To priliko so izrabili socialisti in danes je Tržačan »Lavoratore« to, kar mu je bil pred vojsko »Piccolo«. »Lavoratore« here vse, od gospodarji nad Trstom. Izbral

dvakrat na dan in število njegovih čitateljev je silno zrastle. In ker je dobro preskrbljen tudi z inserati, je gotovo njegovo materialno stanje sijajno. Ravno tako so si opomogle socialistične »Kooperative« (konsumna društva). Socialisti so si znali pridobiti pri aprovizacijski komisiji odločilen vpliv in zato uživajo njih Kooperative kar posebne privilegije. Člani le teh dobijo namreč več, bolje in ceneje blago nego drugo prebivalstvo. Znano pa je, da so si vsi tisti, ki imajo aprovizacijo v rokah zelo opomogli, mnogi so kar čez noč obogateli. Tako si tudi lahko tolmačimo nežno ljubezen socialistov do aprovizacijske komisije. To je tudi vzrok, do socialisti, sicer stranka neizprosne kritike, vključ vsemu slabemu gospodarstvu in očitnim napakam aprovizacijske komisije ne puste zabavljati čez to. — V tej dobi so si opomogle njih Kooperative. Socialisti so prisluzili haje toliko denarja, da se govori po Trstu, da so kupili na Dunaju dve veliki hiši. Ko so si socialisti tako finančno opomogli in gmotno utrdili svoje organizacije ter časopise, sta jim delo in agitacija olajšani, zato pridno delajo, konferirajo in zborujejo. Tudi slovenski socialisti se gibljejo. Njih »Ljudski oder« naznanja celo vrsto predavanj. Med predavatelji beremo imena: Oton Župančič, dr. Tuma, Ivan Cankar, Abditus, Zofka Kveder itd. Kaj pa na naši strani? Nekatera društva so oživela in se gibljejo, toda sistematičnega organizatoričnega dela, posebno pa med delavstvom, ne vidimo. Vojske bo enkrat konec in Trst ima brezdomno velikansko prihodnost. Trume ljudstva in sicer v prvi vrsti slovenskega, bodo prihajale sem. Ali naj se vse te množice vtope v socialističnem, internacionalnem morju? Zganimo se, da ne bo prepozno. —

Dramatično društvo je priredilo v nedeljo v »Narodnem domu« burko v 4 dejanjih — »Ugrabljen Sabine«. Gledališče je bilo razprodano. Igralo se je pod vodstvom gosp. M. S. jako dobro. Pripravlja se Nicodemijeva igra »Perjanica«, prevel g. M. S., katere čisti dobiček je namenjen oslepelim slovenskim vojakom v »Odilienheimu« v Gradcu. V tej sezoni pride na vrsto tudi še izvirno slovenska igra in sicer Milčinskega pravilica »Volkašin«.

Tudi svetoivanska Krekova slavnost se je krasno obnesla. Razvidno je to iz dnevnega uspeha. Od čistega dobička se je odločilo 1800 K za Krekov sklad »Dijakškega podpornega društva v Trstu« in 301 K 20 vin, za Krekov spomenik v Ljubljani.

Mariborsko pismo.

Maribor, 17. aprila.

V zadnjem času je začelo izvestno nemško časopisje zahtevati nemške duhovnike za Spodnjo Štajersko. Ljudem, ki stavljajo te zahteve, so sicer vera in služba božja deveta briga, a pri tem imajo zopet enkrat priliko, da lopnejo po slovenskih duhovnikih mariborske škofije. Nemcev, ki ne bi znali slovenskega, ni na vsem Spodnjem Štajerskem niti 20.000, a tudi za te je v verskem oziru dosti preskrbljeno, ker znajo vsi slovenski duhovniki nemški in se nemškim vernikom ne godi niti najmanjša krivica. Ako bi imel kdo vzrok, da se pritožuje, potem smo to Slovenci. Posebno v Mariboru. Toliko v stolnici, kolikor v frančiškanski cerkvi se vrši vsa služba božja izključno v nemškem jeziku, dasi je štiri petine cerkvenih obiskovalcev Slovencev; samo pri Sv. Magdaleni se je še ohranila slovenska služba božja. Toda tudi v tej cerkvi pridiguje škof dr. Napotnik sam vedno nemški, kar mu pa vzlic temu ne prihrani neprestanih napadov nemškega časopisja.

Nasproti razmeram, ki vladajo v jezikovnem oziru v lavantinski škofiji, primerja »Straža« tozadevne razmere v graški škofiji. V Lučandi je bila poprej vsako drugo nedeljo služba božja v slovenskem jeziku, zdaj ni več, ker nočejo dati v župnijo slovenskega duhovnika. V Gomilici in Apahu, kjer so bili poprej slovenski župniki, sta zdaj nastavljeni trda Nemca, katerih slovenski farani popolnoma nič ne razumejo. Slovenci v teh župnijah ne slišijo v cerkvi nobene besede več v slovenskem jeziku in ne morejo opraviti ne spovedi, ne drugih verskih dolžnosti, ker duhovniki ne razumejo nič slovenskega. Pri kanoničnih vizitacijah v župnijah, kjer je še slovenska božja služba, izraža graški škof dr. Schuster javno upanje, da bo mogel pri prihodnji vizitaciji že govoriti nemški z otroki. Na jezikovni meji nastavlja škof trde Nemce, ki Slovincem ne morejo postreči, slovenske duhovnike pa pošilja med Nemce na Srednje in Gornje Štajersko. »Straža« vprašuje, kako more škof to opravičiti, ko vendar cerkev zahteva, da morajo duhovniki znati jezik vernikov, med katerimi pastirujejo, in dostavlja: Misijonar, ki hoče delati med Hotentoti, se mora najprvo naučiti hotentotskega jezika, graški škof pa pošilja na mejo nemške duhovnike, namesto slovenskih, ki morajo pastirovati med trdimi Nemci.

Mestni magistrat razglša naredbo, s katero se vpeje za naše mesto mesna karta. Kakor približno vse podobne naredbe, je tudi ta naredba prišla šele takrat, ko je bilo že prepozno. Kaj pomagajo take naredbe sedaj, ko ni več ne živine, ne mesa! Določeno je 20 dlk mesa na osebo in teden, to je 2-85 dlk na dan. 150 g kruha, 28-5 g mesa, 25 g sladkorja in — ako gre po sreči — 4 g masti na dan. To je vse, kar dobimo in od tega naj človek živi.

Toda tudi ta najnovejša naredba mariborskega magistrata ima neko določbo, ki pušča zlorabcem vrata odprta na stežaj. V onih gostilnah, kamor zahajajo imovitejši sloji, se sme namreč rabiti meso inozemske živine in smejo temu primerno biti tudi cene jedil višje. Kdo bo konstatiral, če je meso domače ali inozemsko? Saj že dosedaj ni mogel živeti oni, ki je bil navezan na skromne dohodke, a se je moral hraniti v gostilni. V bodoče bo to seveda še slabše. Kaj še doživimo?

Bitka na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 17. aprila. Veliki glavni stan: Zapadno bojišče. Na s krvjo prepojenem bojišču predlanske flanderske bitke je armada generala Siksta pl. Ammina zasedla Passchendaele in potisnila svoje črte naprej tudi pri Becelaere in pri Gheluveltu.

Severno od reke Lys so čete generala Siegerja v zgodnjih jutranjih urah osvojile vas Wytschaete, vrgle sovražnika kljub siloviti protibrambi v višini severovzhodno in zapadno od kraja in odbile močne protinapade. Sovražnika, ki se jugozapadno od Wulverghena umika v zadaj ležeče postojanke, smo potisnili čez potok Douve. Bailleul in trdovratno branjena opirališča Cappellynde, severno od Bailleula in Meterena, smo vzeli. Z močnimi silami je Angleži, podpiran od Francozov, zamen poskušal zopet osvojiti Meteren in izgubljeno ozemlje na obeh straneh Merrisa.

Na bojišču na obeh straneh Somme so se razvili siloviti topovski boji, ki so se posebno južno od Somme vršili tudi ponoči.

Ludendorff.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 17. aprila. Wolffov urad poroča 17. aprila zvečer:

Na bojišču lanske flanderske bitke smo vzeli Poelkappele in Langemarck.

Angleško uradno poročilo.

London, 16. aprila: Na fronti od Meterena do Wytschaete so se vršili danes težki boji. Ob jutranjem svitu je sovražnik z veliko silo ponovil svoje napade na Wytschaete in Sparbrockmolen. Med težkim ognjem nemške artiljerije so se nemške čete v varstvu megle približale našim postojankam in se po dolgi borbi polastile obeh krajev. Tudi v kraju Meteren se je sovražniku tekoma dopoldneva posrečilo pridobiti tla; boj še traja. Na ostalih delih celokupne fronte smo sovražne napade odbili.

Angleži izgubili dve tretjini fronte.

Berlin, 17. aprila. Wolffov urad poroča: Z izgubo svojih postojank med La Bassée in Wytschaete je Anglija sedaj izgubila domala dve tretjini svoje celokupne fronte. Zaenkrat ostaneta Angležem le še ozka pasova med Arrasom in La Bassée-jem ter med Wytschaetejem in belgijsko fronto. Kar so izgubili v širnem prostoru samo na minometalcih, trdno vzdanih strojnih puškah, betonskih in oklopnih zgradbah, telefonskih napravah, železniškem materialu, bodeči žici itd., se ne da niti približno ceniti. Vse zaloge železa in municijske skladišča so postala nemški plen ali pa jih je uničil artiljerijski ogenj. Te izgube so za Brite težka žrtev. Globokost nemškega prodiranja je povzročila, da so vse povsod padle v nemške roke postojanke s topovi, ki so jih bili tekoma vojne trudoma zgradili. Če se pomisli, kako ogromne izdatke sta zahtevala izdelava in prevoz tega materiala, potem se gmotna izguba Anglije ne da niti približno ceniti.

Lloyd George o položaju na bojišču.

London, 16. aprila. (K. u.) Lloyd George je izjavil, da vlada ob uvedbi vojaške postave ni mislila na nič drugega, nego na najboljšo sredstvo, da more nadaljevati vojno. Stala je pred hujno potrebo, da dobi več moštva, ker so tudi Nemci vpo-klicali na izvežbo novih 550.000 mož.

Naj se tudi oglasi omahovanje med upanjem in obupom — je nadaljeval Lloyd George — in boje bomo še večkrat čutili, vendar imam polno zaupanje. Ravno kar sem govoril s generalom, ki je prišel s fronte. Pripovedoval mi je, da je videl generale, ki so stali v boju. Njegovo zaupanje je veliko. Izgubili smo ozemlje, toda izgubili nismo nič, od česar je odvisno naše življenje. To ni samo mnenje naših generalov, marveč tudi mnenje generala Focha, ki je ravno tako miren in poln zaupanja. General s katerim sem govoril, je

bil to popoldne videl tudi njega. General Foch ima polno zaupanje.

Sovražnik meri na to, da bi uničil britansko armado; čuti, da ko bi le to armado mogel premagati, pa bi mu bila pot do zmage odprta. Toda sovražnik te armade še ni premagal. Pač pa je prizadel angleški armadi velike izgube, kar moram žal priznati, toda te izgube niso nič v primeri s tistimi, ki jih je sam pretrpel. Francoska armada je nedotaknjena, ameriška prihaja v velikih množinah. Naj bo razpeloženje upapolno, naj bo obupno, da le trdno in odločno vztrajamo v slogi in se ne udamo strahu in paniki, če smo le pripravljeni vse storiti, če so le vse stranke na Angleškem in Irskem trdno sklenjene, če se bodo Irci na Irskem z Irci, ki v milijonih prihajajo čez morje, v tem boju borili skupaj z angleškimi četami, potem bomo končno zmagali.

Lloyd George je zapustil zbornico ob velikem odobravanju.

Poincaré na bojiščih.

Pariz, 17. aprila. (Kor. ur.) Agence Havas poroča: Predsednik Poincaré je v nedeljo potoval skozi departement Somme in dekartement Pas de Calais. Po vseh občinah, katere je obiskal, je mogel ugotoviti zaupanje prebivalstva v izid bojev, v katere so zapletene angleške čete.

Calais v vojnem ozemlju.

Geni, 17. aprila. Pariški listi poročajo: Dunkerque in Boulogne sta pritegnjena v vojno ozemlje. Enaka odredba bo izšla za Calais.

Nemški mornariški tajnik o nemških podmornikih.

Berlin, 17. Glavni odsek državnega zbora se je danes pečal s podmorsko vojno. Ob tej priliki je državni tajnik mornariškega urada izjavil: Nasproti trditvam angleškega državnega voditelja o izredno velikih izgubah podmorskih čolnov treba pribiti, da so podatki v tujem časopisju zelo pretirani. Podmorsko orožje se trajno ojačuje, ne samo kvalitativno, marveč tudi kvantitativno. Številke kažejo, da stoji nasproti 100.000 novim tonam 600.000 ton potopljenega ladijskega prostora. Za bodoče je pa treba še posebno vpoštevat, da vsaka izguba ladje zadene sovražnika prav v njegovem življenjskem živcu in pomeni izpad 4 do 5 tovornih prevozov. Ob teh razmerah mora tudi največji pesimist spoznati, da se položaj nasprotnikov trajno in brzo slabša in da je vsak dvom nad končnim uspehom podmorske vojne neopravičen. S svojimi obrambnimi odredbami so sovražniki seveda dosegli gotove uspehe, toda vplivali pa na podmorsko vojno niso v nobenem času in po človeški sodbi tudi v bodoče ne bodo. Kar se tiče pomoči Amerike, so pričakovanja naših sovražnikov doživela težka razočaranja. Tudi gospodarski položaj nasprotnikov se je po vstopu Amerike v vojno le poslabšal.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. aprila. Uradno se poroča: Na številnih točkah italijanske fronte smo odbili sovražne poizvedovalne oddelke.

Načelnik generalnega štaba.

Z italijanskega bojišča.

Curih, 17. aprila. Milanski listi poročajo, da so glavni del italijanskih čet na solunski fronti prepeljali nazaj v Italijo.

Chiasso, 17. aprila. (Kor. ur.) Združene države bodo poslane na italijansko fronto 30 novih ambulanc s 30 častniki in 1350 možmi.

IZ FINSKE.

Poraz finske rdeče garde.

Berlin, 17. aprila. Finski glavni stan poroča z dne 15. aprila: Finski bataljon je zasedel Abdo in ujel tamonžne ruske čete. Rdeča garda je izpraznila obrežje med Hangö in Nystadom in se umika v notranjost dežele.

Stockholm, 17. aprila. Dopisnik lista »Stockholm Tidningen« izve, da je ponudila rdeča finska vlada iz Petrograda vladi v Wasi mir pod pogojem, da naj deželni zbor imenuje vlado, katerega predsednik bo predsednik republike. Deželni zbor naj izdela za ljudsko zastopstvo nove postave. Vse ruske trdnjave naj se podro. Osebnna imuniteti naj se ugotovi za vse deželne poslance. Končnoveljavne mirovne pogoje naj ugotovi deželni zbor. Isti list poroča, da je vlada v Wasi najodločnejše odbila ta predlog.

Z Balkana.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 17. aprila. Veliki glavni stan: V predpoljskih bojih na nižini ob Strumi so bolgarske naskakovalne čete ujele 155 Angležev in nekaj Grkov.

Ludendorff.

Politične novice.

+ Cesarjevo pismo potvorjeno. Dunaj, 17. aprila. Iz parlamentarnih krogov poročajo: Poslanec prof. dr. Waldner je obiskal danes grofa Czernina. Pri tej priliki mu je Czernin dal častno besedo, da je besedilo cesarjevega pisma, kakor ga je objavil Clemenceau, v resnici potvorjeno, kar je že razvidno iz koncepta samega. Namen je pa prozoren: razbiti zvezo med Avstrijo in Nemčijo.

+ Spremembe pri deželnih vladah. Dunaj, 17. aprila. Kakor poročajo, bo te dni odstopil nižjeavstrijski namestnik baron pl. Bleyleben, ki postane namestnik na Moravskem. Nižjeavstrijski namestnik postane bivši ravnatelj cesarjeve kabinete pisarne Polzer. Moravski namestnik baron Heinold bo poklican kot namestnik umrlega grofa Leopolda Auersperga na mesto predsednika zavarovalnega urada.

+ »Vorwärts« o avstrijsko nemški zvezi. »Vorwärts«, ki zopet izhaja, piše: »Avstrija postane po vojni v večji meri kot dosedaj država narodov, ki bo dobila svojo življenjsko možnost v svobodnem razvoju vseh njenih narodov. Taka država postane lahko prijateljica Nemčije, če bo Nemčija vse opustila, kar bi se zdelo, kakor da se hoče mešati v notranje razmere te države. Garancija pa ni dana, da bo zveza po vojni še nadalje obstajala, in najmanj bi bila ta zveza zagotovljena z vsenemško politiko. Mi se moramo oprostiti predstave, da bodo dežele, katere brani skupna črta okopov, potem vojne združene v politično celoto.«

+ Novi najvišji dvorni mojster. Za najvišjega dvornega mojstra je imenovan namesto princa Konrada Hohenlohe cesarjev krilni pobočnik grof Hunyady.

+ Avstrijski poslanik v Berlinu princ Hohenlohe pri cesarju. Dunaj, 17. aprila. Cesar je sprejel danes v posebni avdienci avstrijskega poslanika v Berlinu princa Hohenlohe.

+ Poslanik Hohenlohe ne odstopi. »N. Fr. Presse« poroča, da vest o odstopu princa Hohenlohe, poslanika v Berlinu, ni resnična.

+ V Solnogradu vise črne zastave. Nemci v Solnogradu so o priliki odstopa grofa Czernina tudi na zunaj pokazali svojo žalost. Razobesili so iz mnogih hiš črne zastave —

+ Shod v št. Jakobu v Rožu prepovedan. Beljaški okrajni glavar Pawlowski je prepovedal na nedeljo dne 21. t. m. name-ravani veliki ljudski shod pod milim nebom, češ da so taki shodi glasom odredbe skupnega ministrstva z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 158, sploh prepovedani. Ker pa so gostilniški prostori za name-ravani shod vse premajhni, se shod za sedaj ne bo vršil. Ker Nemci nemoteno zborujejo, zato g. okrajni glavar, znan iz časa pre-ganjanj, shoda kot takega ni mogel pre-povedati in se je zatekel k izgovoru »pod milo nebo«. Omenjena odredba pa o shodih pod milim nebom sploh ne govori in se taki shodi drugod tudi vršijo. Gospod okrajni glavar seveda ve, da ne bo prišel v položaj, da bi moral tudi Nemcem pre-povedati tak shod; saj na nemških Volks-tagih ni ljudskih mas, ampak so na vseh Volkstagih vedno isti ljudje, ki imajo po gostilnah še preveč prostora.

+ »Poprava mej«. Neki Franc plem. Aichburg-Labia »premišljuje« v »Fr. St.« št. 79 o jugoslovanskem vprašanju na pod-lagi medlih velikonočnih člankov imeno-vanega lista, je hud na državnega poslan-ca Steinwenderja, ker le-ta govori za dr-žavo, pravi, da bi Nemci mogli zavzeti tu-di drugo »pozicijo«, da zastopajo boljše koristi nemštva, in nazadnje zahteva, da se koroško-kranjska meja popravi na ta način, da se nemška občina Belapeč na Gorenjskem priklopi Koroški, zato pa slo-venska občina Jezersko na Koroškem od-stopi Kranjski. To predlaga nemški baron isti dan, kot so v nemškem št. Vidu v br-zojavki do cesarja slovesno protestirali, da bi se smela »raztrgati« Koroška! »Po-pravljati« meje pa se je nemški baron go-tovo naučil od nemškočeškega grofa Czernina.

+ O nemških sklepih v št. Vidu ob Glini pišejo »Wien. Neueste Nachrichten« med drugim: Če se hočejo izsiliti ali pri-morati takoiimenovane državnopravne za-hteve Nemcev, je to prav tista politika, kakor jo Nemci očitajo nasprotnikom. Ta politika temelji torej na načelu, da je tre-ba napake nasprotnikov posnemati. Jugo-slovanska stremljenja bi se mogla nemu-doma zatreti na ta način, da bi se pro-glasilo najostrejšje oblegovalno stanje in pre-ki sod, torej režim bajoneta in vešal. (O tem je pa od l. 1816. do 1849. cela Koroška spadala pod ljubljansko gubernijo takrat-nega ilirskega kraljestva!) Ako bi hoteli razen tega na ustaven način zagotoviti Nemcem brezpogojno vodstvo v državi, bi se reklo, potisniti vse ostale prebivalce v državi, torej pretežno večino, na stalne-periojke in helotov stare Sparte.

+ »Naš Zveličar — nemški meč.« Nemski humoristični list »Muskete« pri-

naša dne 11. t. m. na naslovni strani viteza, ki se pripravljajo, da z ada z mečem odločilni udarec. Meč je ves ožarjen. Pod sliko so verzi, ki se končavajo: »Laßt uns beten, laßt uns singen, — Er wird sie zum Glau-ben zwingen — Unser Heiland: unser Schwert. (Molimo in pojmo — on jih bo prisilil k veri — naš Zveličar: naš meč.) Torej nemški Zveličar je danes — nemški meč. To je višek nemške kulture, ki si hoče podvreči svet. Pripominjamo, da izhaja »Muskete« v Avstriji in ne v Nemčiji, in da je naš cenzor to odurnost ter surovo žalitev verskega čustvovanja mirno prezrl.

— **Socialni demokrati za svoje časopise.** Jugoslovanski socialni demokrati bodo imeli od dne 28. t. m. do 5. maja poseben »Rdeči teden«, ki bo namenjen za strankino časopisje in stranko samo. V to-zadevnem oklicu naglašajo »Naprej, da bo do boji za obstanek kakor tudi boji za politično in narodno svobodo hudi«. — Katoliški Slovenci, učite se od socialistov! V vsako hišo »Slovenca«, »Domoljuba«, »Jugoslovana«, »Bogoljuba«!

— **Kandidatura v volilnem okraju Slatina v Slavoniji.** Starčevićeva stranka prava namerava kandidirati v volilnem okraju Slatina v Slavoniji bivšega glavnega urednika »Hrvatske Države« dr. B. Angjelinovića, hrvatsko-srbska koalicija pa dr. Svetomira Korporića.

— **Angleški publicist Scotus Viator** zagovarja, kakor poroča »Pester Lloyd«, v svojem zadnjem delu zahteve češko-slovaške države in enako zahteve jugoslovanskih troednih narodov Slovencev, Hrvatov in Srbov. Kritič omenjenega madžarskega lista trdi, da je ureščenje ome-njenih dveh držav sploh izključeno.

— **Zastopniki združenih deželnih svetov Livonske, Estonske, Rige in Oesela so dospeli 16. t. m. v Berlin.** »Lokalanzei-ger« poroča, da bo odposlanstvo sprejel državni kancler, ki mu bo izrazilo željo domovine za ožjo pridružitve Nemčiji.

— **Francoske vesti o nemškem kanclerju.** »Temps« piše, da je stališče Hertlinga omajano in da pribaja grof Bernstorff v poštev kot kandidat za kanclerja.

— **Poljski ministrski svet.** »Kuryer Warsawski« poroča, da se je vršila dne 16. t. m. seja poljskega ministrskega sveta, v kateri so razpravljali med drugim tudi o zunanjem političnem položaju v zvezi z odstopom grofa Czernina. Nato so sprejeli načrt o prevzetju notranje uprave in drugih državnih uradov iz rok vojaške oblasti. Ta načrt predlože okupacijskim oblastem, nakar se bodo vršile skupne konference, da se ugotove podrobnosti.

— **Nemško-rusko razmerje.** Ljudski komisariat zunanjih zadev v Moskvi je sporočil nemški vladi, da pričakuje nemško diplomatsko odposlanstvo v Moskvi in da je za njegov sprejem že vse pripravljeno. Ruska vlada je dala na razpolago za grofa Mirbacha posebno hišo in bo odposlanstvo, ki zapusti Berlin 18. aprila zjutraj, dala odpeljati z ruske meje s posebnim vlakom.

— **Sklicanje ukrajinske postavodajne skupščine.** Rada v Kijevu je sklenila sklicati ukrajinsko postavodajno skupščino za dan 12. maja na temelju decembrskih in januarjskih volitev z nadomestnimi volitvami v okrajih, v katerih se volitev še ni vršila.

— **Cesarjeva pisma.** Iz Pariza poročajo z dne 17. t. m.: Francoska vlada je danes sklenila predložiti spise o pismih cesarja Karla parlamentarni komisiji za zunanje zadeve in vojsko.

— **Brambeni odsek.** Brambeni odsek bo imel sejo v torek, dne 23. t. m.

— **Bolo paša ustreljen.** Pariz, 17. apr. (K. u.) »Agence Havas« poroča: Bolo paša je bil danes zjutraj v Vincennes ustreljen.

— **Iz angleške zbornice.** Reuter poroča: Angleška spodnja zbornica je s 301 proti 103 glasovom sprejela zakon o rezervnem moštvu. — Vprašanje o homeruli bodo sedaj najbrže rešili, in sicer na podlagi, da brambne dolžnosti na Irskem ne bodo vpeljali, dokler homerula ne bo po-stala zakon. Če bo gornja zbornica homerulo odklonila, bo vlada odstopila.

— **Severnoruska republika.** Petro-grajski dopisnik nekega pariškega lista poroča, da se Sinowjev kot zastopnik petrograjskega sovjeta pogaja v Moskvi o ločitvi Petrograda od Moskve in o ustanovitvi nove severnoruske republike iz gubernij severno od Volge in Kame s Petrogradom kot glavnim mestom.

— **Lloyd George za irsko samoupravo.**

London, 17. Reuter: Lloyd George je rekel o Irski: Ameriško javno mnenje se poteguje za opravičenost vojaškega zakona pod pogojem, da se Irski ponudi samouprava. To je za Anglijo v njenem sedanjem položaju življenjsko vprašanje. Prepričan je, da v sedanjem trenutku nobena stvar ne more v toliki meri zagotoviti polne pomoči Amerike, kakor sklep angleškega parlamenta, da dovoli Irski samoupravo, ki bi jo zagovarjala pametna javnost v Ameriki. Meni, da more Anglija to

tudi storiti. Vlada je torej po predlogu irske konvencije prišla do sklepa, da je irska samouprava bistvena vojna odredba. Ircev ne bomo samo sili, naj sprejmejo nase poln delež vojnih bremen, marveč jim bomo zagotovili tudi načelo samoodločbe, za katero se Anglija bori na vseh bojišnih. (Glasno odobravanje med narodnjaki.)

— **Westminster Gazette** predlaga, naj Lloyd George naprosi predsednika Wilsona, da bi sodeloval pri pozivu na irski narod, naj v interesu velike stvari sprejme žrtve vojaške službene dolžnosti.

Bojni govor Lansinga.

Washington, 17. aprila. (K. u.) Državni tajnik Lansing je včeraj v nekem govoru izjavil: Zavezniške armade stojijo sedaj povsod ramo ob ramo in tvorijo jednolito obrambo, katere pruska besnost ne more predreti. Za stvar Amerike in vsega človeštva moramo zmagati v tem titanskem boju. Pruski militarizem izživa vse svobodne može, da branijo svojo pravico do prostosti. Sovražnik je apeliral na silo, zato mu moramo s silo vrniti. Amerika, zibelka svobode, bo prevzela svoj del. V bodočnost gledamo z zavestjo, da stojimo ramo ob ramo z velikimi demokracijami sveta, ki so tako doglo in hrabro držale v šahu častihlepno vladarico Nemčijo. Boriti se moramo naprej, dokler ne bodo doseženi cilji, ki jih je proglasil predsednik. Zmagati moramo in zmagali bomo. Nobe-nega drugega konca ne more imeti ta vojska.

Dnevne novice.

— **Dunajska izmišljotina.** Zagrebški »Glas« poroča: Nedavna vest z Dunaja, da se je 50.000 Slovencev v videmskem okraju izjavilo za združenje v jugoslovanski državi, ni resnična. Kakor nam poroča naš dunajski dopisnik, je laž, da bi Jugoslovanski klub dobil od tam kako izjavo. Sicer je pa slovensko prebivalstvo v onih krajih evakuirano že od začetka vojne.

— **Dekanov namestnik za dekanijo Semič** je postal preč. gosp. P. Valerijan Učak, župnik v Podzemlju.

— **Brezkrušni dan v tednu?** »Arbeiterwille« piše: Nekaj novega se pripravljajo za prebivalstvo. Czerninov stradalni mir se pojavlja na najbolj neprijeten način. Kakor nam poročajo, so na namestništvu že sklenili, da bodo vpeljali brezkrušni dan. To hočejo napraviti na ta-le način: Namesto da bi kosček kruha, ki je itak večinoma iz polente, dobivali vsak dan, bodo kruh oddajali tri dni v tednu na ta način, da bomo dobivali kruh vedno za dva dni, tedaj na teden le za šest dni. Sedmi dan (nedelja?) bo brezkrušni dan. Torej dan stradanja.

— **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Kaniž priredi dne 21. aprila 1918 ob 10. uri dopoldne v sodni sobi št. 2 svoj občni zbor z nastopnim dnevnim redom:** 1. Poročilo društvenega odbora. 2. Volitve novega odbora. 3. Različnosti. 4. P. n. društveniki se opozorijo na določbe § 13. pravil.

— **Premoženje so zaplenili** med drugimi dr. F. Rupniku, odvetniku, roj. leta 1882, v Šmarjah, služečemu v 87. pešpolku, ker je osumljen ubega k sovražniku.

— **Z južne železnice.** Adjunkt Karel Travnik je prestavljen iz Inomosta v Hall, asistenti Martin Knez iz Wildona v Laško, Leon Dekleva iz št. Petra na Nabrežino, Franc Bajec iz Postojne v Tržič (Primorsko), Štefan Gričar iz št. Jurija v Leoben in prov. asistent Josip Florjančič iz Laškega v Lebring.

— **Proslava 100 letnice rojstva šlezjskega buditelja-duhovnika.** Lansko leto je minilo 100 let, kar je bil rojen slavn buditelj češke Šlezije, ustanovitelj prvega političnega tabora l. 1869, na Ostri Hurli, župnik velikolomski P. Kazimir Tomašek. Šlezjski Čehi si štejejo v prijetno dolžnost, da se primerno in hvaležno spomnijo onih predragih in idealnih buditeljev, ki so v tako žalostnih časih trdno upali v boljšo bodočnost svojega naroda. Saj je samo njih neomajen idealizem zbudil češki narod iz dvestoletnega spanja in je izvršil v zgodovini narodov preslavn čin, da je vstal narod, ki so ga imeli že za mrtvega. Matica Opavska se spomni velezaslužnega moža s tem, da mu odkrije spominsko ploščo na župnišču velikolomskem. V novi svoji založbi »Šlezska knji-hovnička« izda kot prvo številko življenjepis Kazimira Tomaška. — Preteklo nedeljo, 14. aprila, pa se je spomnila Matica Opavska 100 letnice Tomaškovega rojstva s »Tomaškovim večerom«, na katerem so se proslavljale velike zasluge vrlega narodnega buditelja ob ubranem petju in zveneči godbi.

— **Eksplodija v Blumau-u.** Dne 5. t. m. ob 9. uri 25 minut je v objektu za izdelovanje pikrinove kisline v Blumau-u nastala eksplozija, ki je porušila objekt in poškodovala sosedna poslopja. Mrtvih je 35, ranjenih 29 oseb.

— **Ostlepel vojak** želi zvedeti za upo-kojenega gospoda poročnika Andreja R.

le ter ga uljudno prosi, naj pošlje svoj naslov Antonu Pleško, Odilienblindenanstalt, Leonhardstrasse 130, Gradec.

Koroške novice.

k škofove vizitacije bodo letos: dne 1. maja v Vovbrah, dne 2. maja v Šmarjeti pri Velikovcu, 12. maja v Kapli ob Dravi, 26. maja v Paternijonu, 27. maja v Rad-lah, 28. maja v Iršenu, 1. junija pri Dev. Mariji na Zili, 2. junija v Šmartinu pri Beljaku, 3. junija v Skočidolu, 9. junija v Vogličah (Melska dolina), 13. junija v št. Andražu v Labudski dolini, 16. junija v št. Lenartu v Labudski dolini, 25. junija v št. Urhu pri Trgu.

k **Duhovske vesti.** Za administratorja dekanije Celovec-okolica je imenovan vlč. g. Jos. Peterman, župnik na Otoku, za administratorja v dekaniji Rožek vlč. g. Ant. Gabron, župnik v Skočidolu. — Razpisana je mestna župnija sv. Ilja v Celovcu do 11. maja.

k **Osebnosti.** Posl. dr. Steinwender je dobil vojni križec za civilne zasluge prvega razreda. — Za c. kr. deželne sodne svetnike so imenovani okrajni sodniki: dr. R. Tschek v Velikovcu, dr. P. Clementschitsch v Celovcu, dr. E. Jacobi v Beljaku, dr. O. Domenig v Celovcu; za okrajne sodnike dr. R. Križek v Celovcu, Josip Pötsch v Velikovcu. — Premeščen je c. kr. notar Peter Lamquet iz Borovelj v Celovec.

k **Umrl** je v Celovcu dne 13. aprila po kritiki bolezni socialdemokratski voditelj in strankini tajnik Leopold Mahrer, star 50 let. Stranka izgubi v njem močno oporo za Koroško. Od l. 1896. je deloval v bolniški blagajni.

k **Proč od Rima** je šla v Celovcu Sil-via Neuman, hči znanega zdravnika dr. Neumana. Prestopila je k starokatoličnom in se te dni v Gradcu poročila s pristavom kor. deželne pisarne A. Mihner-jem, ki je tudi odstopil od katoliške cerkve.

k **»Slogeswarte«** namerava celovška podružnica nemškega planinskega društva »Karavanke« postaviti na Uršelski gori, kjer ima že svojo planinsko koč. Ali za svojo namero ne najde drugega kraja kakor tu na čisto slovenskem ozemlju? Namen je očividni! — Poročilo o zadnjem obnem zboru imenovane podružnice prvi med drugim, da je bil obisk planinske koč na Uršelski gori vključ slabim železniškim zvezam zadovoljiv, ker je bilo 931 obiskovalcev. Ne bomo se motili, da je bila pretežna večina le-teh okoličanov-Slo-vencev, s katerih obiskom se zdaj ponašajo Nemci, ker jim je prinesel lep dobiček! — Ta planinska koč je bila zadnjo zimo po neznanih storilih dvakrat okra-dena. Odnegli so, kar so dobili. Tudi cerkveno hišo so izpraznili.

k **»Zoper ustanovitev jugoslovanske države«** prinaša »Grazer Volksblatt« v št. 196 z dne 14. aprila dopis iz Celovca, ki pa ni nič drugega kakor posnetek nemške dunajske korespondence, katero ste ome-nili v štev. 84 z dne 13. aprila v političnih novicah »Nemška konsolidacija«. Omenimo iz dopisa v »Gr. V.« še to, da se bavi tudi z zadnjimi manifestacijami v Ljublja-ni, ki da so bile za dr. Koroška »zmago-valni pohode«, ter dostavlja: »Značilno za razmere na Koroškem je pri tem, da je celovški stolni kapitulat dr. Sedej(!) kot zastopnik koroških Slovencev prisostvo-val tem manifestacijam in posvetom, dasi je knezoškof dr. Hefter podrejene mu dušne pastirje opomnil k previdnosti v tem političnem vprašanju.« Brez denunciacije pri tej slavni gospodi ne gre! Da so vrle-ga kornega vikarja Fr. Smodeja kar na svojo pest povišali za »stolnega kapitular-ja dr. Sedeja« kaže znano točnost nemške žurnalistike!

k **»Na čelu narodnemu delu bi mora-la korakati Kranjska in kazati pot drugim Slovincem,«** piše prav dobro »Slovenec« štev. 79 v razpredelku »Narodna obram-ba«. Kako je v istini? Od nekaj že pišejo in kriče koroški nemški listi in govorniki po shodih, da se potegujejo za slovenstvo na Koroškem samo še »kranjski hujskači v duhovniški obleki«. V nemških ustih je to sicer prazna fraza, a vsekakor bi mogli in morali obmejiti Slovenci od svojega središča zahtevati več opore in pomoči! A kako to stvar stvari resnično v tem oziru? Ne zakrivajmo si resnice! Vključ vsem oviram začni se torej velikopotezno delo tudi v sredini za obrambo naših mej. Obrambno delo je, če kdaj, zlasti v tem času nad vse nujno potrebno. Zato vsi poklicani faktorji na krov!

k **Po »volkstagu«** v št. Vidu. Poročali smo že o njem, da treba pribiti še nekaj stvari. Dr. Angerer je med drugim še dejal: »Pri nas v Avstriji ni reda. Če pojde tako naprej, bo prišel socialno-demokra-tični val, in ravno pošteno delujoči zemljak bo moral nositi posledice.« Obrača se zo-per tiste svoje somišljenike, ki se nočejo vvesti skup s krščanskimi socialci: da, za božjo voljo, ali se ti ljudje še niso ničesar naučili? — Strankini tajnik Gattermayer je odgovoril o tem, kako voliva židovski

kapital, združen v velikih bankah, podal tudi to-le cvetko, ki jo za njim nemški listi s slastjo razširjajo: »Vse to je nastalo na eni strani po židovskem kapitalu, na drugi strani po nezmožnosti naše vlade, ki meji naravnost na zločinstvo (bučno odo-bravanje); danes je c. kr. vlada podobna samo ladji pijanih mornarjev.« Pribijemo, da to prinašajo cenzurirani celovski in pa graški listi! Kaj bi bilo, ko bi kdo tako govoril in pisal na Slovenskem? Bi-li sme-lo na beli dan? In vendar so oni »državo ohranjujoči, lojalni« element, mi pa — iz-dajalci!

k **Razno.** Ozkotirno železnico gradijo iz Prevalj do Zerjava pri Možici. — Pre-cej velik gozdni požar je bil v gozdu gro-fa Goessa na gori sv. Urha, kjer napravljajo drva za mesto Celovec. — Fidejsko-mis kneza Porcija v Špitalu sta kupila Hu-go in Robert Klinger pl. Klingersdorf na Češkem za 8 in pol milijona kron. Prej so bili pisali, da so obširna posestva kupili »češki židje«. — 46 krat kaznovan je bil pri sodišču v št. Pavlu krojaški pomočnik L. Pair iz Volsberga. Zasili so ga radi po-tepanja na 14 dni. Gotovo bo kmalu obha-jal petdesetletnico!

Primorske novice.

p **Vsem števerjancem na znanje.** Pre-jeli smo: Sporočamo Vam, dragi rojaki, da smo pripeljali zvonove dne 9. t. m. iz Kr-mina na naš ljubi hriček; obesili smo jih pri lipah in na sv. Florijana bosta že pela dva; najmanjši je obsojen k molčanju, ker je prišel ob »korenine«. Na dan sv. Flori-jana bo zopet služba božja v kapeli blag. g. barona Taccb. Molili bomo tudi za Vas, odsotne prijatelje, da bi se vrnili kmalu i Vi, v ljubi, a razdejeni domači kraj. Srčen pozdrav vsem! Števerjanci.

Ljubljanska aprovizacija.

a **Meso na rumene izkaznice C št. 1 do 1300.** Stranke z rumenimi izkaznicami, za-znamovanimi s črko C, dobe meso v pe-tek dne 19. aprila popoldne na Poljanski cesti št. 15 po znižanih cenah. Določeno je tale red: od 1. do pol 2. ure št. 1 do 130, od pol 2. do 2. ure št. 131 do 230, od 2. do pol 3. ure št. 231 do 330, od pol 3. do 3. ure št. 331 do 520, od 3. do pol 4. ure št. 521 do 650, od pol 4. do 4. ure št. 651 do 780, od 4. do pol 5. ure št. 781 do 910, od pol 5. do 5. ure št. 911 do 1040, od 5. do pol 6. ure št. 1041 do 1170, od pol 6. do 6. ure št. 1171 do 1300.

a **Priglaševanje strank z rumenimi izkaznicami C za mesarje.** Drugi teden od 22. aprila do vseh sobote 27. aprila se morajo priglasiti stranke, ki so do sedaj imele rumene izkaznice C za ubožno ak-cijo. Ker ubožna akcija ne bo tem stran-kam več razdeljevala mesa, temveč le še druga živila, je v interesu strank samih, da se po določenem redu zgleda, in dobe izkaznice za mesarja. Priglaševanje se mora vršiti po naslednjem redu: V ponedeljek dne 22. t. m. stranke z rumenimi izkazni-cami C št. 1 do 400, v torek dne 23. t. m. št. 401 do 800, v sredo dne 24. t. m. št. 801 do 1200, v četrtek dne 25. t. m. št. 1201 do 1600, v petek dne 26. t. m. št. 1601 do 2200, v soboto dne 27. aprila št. 2201 do konca. Vsaka stranka mora prinesiti s seboj brez-pogojno krušno legitimacijo, rdečo legiti-macijo in izkaznico ubožne akcije. Prigla-ševanje se vrši v uradu mestne aprovizaci-je na Poljanski cesti št. 13/1. Uradne ure od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popol-dne.

Ljubljanske novice.

lj **Cesarični god.** V soboto 27. t. m. na godovni dan cesarice Cite bo v stolnici ob 10. uri dopoldne slovesna služba božja.

lj **Zborovanje.** Delavni člani konfe-renc družbe sv. Vincencija Pavlanskega iz Ljubljane in okolice se vabijo k zborova-nju v Marijanišču dne 21. aprila t. l. — Zjutraj ob pol 7. uri sv. maša s skupnim sv. obhajilom, popoldne ob tričetrt na 6. uro litanije z blagoslovom, ob 6. uri zbo-rovanje. — Predsednik.

lj **Starešinski sestanek** se vrši jutri, v petek, dne 19. t. m. ob pol 9. uri zvečer pri Čišnovarju v Kolodvorski ulici. Razgovor o nameravanem hrvatsko-sloven-skem starešinskem sestanku v Zagrebu. — B. Remec.

lj **Od mestne elektrarne ljubljanske** se nam sporoča, da je od 1. aprila dalje do preklica zopet dovoljena neomejena poraba električnega toka.

lj **Poročil** se je g. dr. Emil Schott, c. kr. vladni koncipist v Kamniku, z gospico Slavico Graiser, hčerko veletržca in vele-posestnika g. Ivana Graiserja.

lj **Nadležni ps.** Danes zjutraj ob pol 5. uri sta napadla dva velika psa blizu cerkve sv. Florijana gospo grajskega žu-vaja M. Svetel, ko je šla k jutranji maši. Hudo sta jo obklala po roki in nogi. Na klic šentjakobskega župnika sta zbežala. V župnišču so gospe umili rane in podelili prvo pomoč. Nujno prosimo pristojne oblasti, da napravijo že enkrat konec tej naši nadlogi. Že nočno lajanje moti mir

sebna veda, ki ima že posebne stolice na več vseučiliščih in obdelava naravno zgodovino religije kot del antropološkega znanosti.

Vse to, kar nam je gospod Deville razlagal o potrebi religije za rodbino, za državo, za ves naravni red, je čista resnica — in, mimogrede rečeno, to, kar se sedaj godi v Franciji, kaže, kaj se zgodi z družbo, v kateri se religija, čeprav samo skozi eno pokolenje, sistematično izkoreninja. Vse to je le posledica temeljnega zakona človeške narave: animal religiosum. Kadar se ta zakon krši, se morajo tudi v družabnem organizmu, katerega celice so ljudje, pokazati simptomi bolezni.

Gospodična Wilson.

To se čisto sklada z mojim prepričanjem. To mi tudi razlaga tajinstveno žalost in nemir, katerega opažam kot glavno potezo vaših Bourgetov, Renanov, Lemaitrov in množice drugih velikanov moderne literature, ki jim je razum uničil vero — žalost in nemir, ki je tem očividnejši, čim bolj ga skušajo prikriti s prisiljeno veselostjo. Bol pa je znak, da se je v naravnem organizmu nekaj pokvarilo.

Zgubila se je včeraj dopoldne mašna knjižica z večjo sveto denarja. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi na državni policiji.

1305 Opravilna štev. E 64/17/21.

Dražbeni oklic.

Po zahtevanju Ivane Zadravec, posestnice v Trotkovi, zastopane po c. kr. notarju Franu Stupica v št. Lenartu, bo dne 22. maja 1918, dopoldne ob 9. uri pri spodaj oznaženem sodni, v izbi št. 9 dražba zemljišča vlož. št. 127 k. o. Gočova in vlož. št. 138 k. o. Gočova. Zemljišče vlož. št. 127 k. o. Gočova obstoji iz hiše, gospodarskega poslopja, svinjskega hleva in mlina ob Pesnici in žage. Mlin je pogorel in je samo zidovje, od žage je zgorel le majhen del. Ostalo so zemljišča kakor tudi vlož. št. 138 k. o. Gočova v skupnem obsegu 46 ar 79 m². Od oprave za mlin je še nekaj predmetov v vrednosti 2762 K.

Nepremičninam, ki so prodati na dražbi, je določena vrednost na 23.264 K 80 vin. — Najmanjši ponudek znaša 15.509 K 88 vin. — pod tem zneskom se ne prodaja.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznaženem sodni, v izbi št. 10 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodni najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle uveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobije v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodni, kadar niti ne stanujejo v okolihu spodaj oznaženih sodnih niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Določitev dražbenega roka je zaznamovati v bremenskem listu vložk za nepremičnine, ki so prodati na dražbi.

C. kr. okrajna sodnja št. Lenart, oddelek II, dne 8. aprila 1918.

Zahvala.

Za mnogo dokazov odkritosrčnega ljubečnega mamice iskrena hvala. Posočutja ob bridki izgubi prisrčno ljubsežno zahvalimo visokocastitega monsignora profesorja Tomo Zupana za mnoge obiske, s katerimi je počastil drago pokojnico in jo spremljal slednjič tudi do groba.

RODBINI SADNIKAR IN HOČEVAR.

Kupi se dobro ohranjena

konjska oprema (angl.)

Kdor jo ima na prodaj, naj pošlje svoj naslov in navede ceno pod »Konjska oprema« na upravo lista.

Rislo vodo in vino

razpošilja

A. OSET, pošta GUŠTANJ, Koroško.

Svileno blago

LANENE BRISAČE in NAMIZNE PRTE ponuja TVRDKA PROKOP SKORKOVSKY IN SIN, 1312 HUMPOLEC, Češko.

Vzorci na željo samo direktnim odjemalcem.

Zanesljivo

LUCERNO

ali nemško deteljo oddaja v vsaki množini 1 kg 1303 po 16 K 50 vin.

FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Kdor mi preskrbi

stanovanje

abstoječe iz 1 sobe in kuhinje, dobi nagrado. — Ponudbe na upravo lista pod »NAGRADA«. 1307

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

ZAHVALA.

Begunci v Kralupi na Češkem se prisrčno zahvaljujemo ž. g. Cirilu Metodu Vuga, ki se je potrudil vsake tri tedne do nas, da smo mogli prejemati sv. zakramente in večkrat poromati na češko Sveto Goro pri Pribrami. Bog mu bodi obilen plačnik!

Knjigovodja ali knjigovodkinja

starejša, samostojna moč, zmožna poleg obeh deželnih jezikov tudi italijanščine, se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji.

Obširne ponudbe na trdiko:

FR. ČUDEN, Ljubljana, Prečernova ul. 1.

Instruktor

1½ do 2 uri na dan za učenca mestne šole se išče za takoj. — Ponudbe z označenjem plačila na: Ljubljana, poštni predal 38.

Dobra kuharica

se išče. Plača 40 do 50 kron mesečno. Nastop službe čim prej. Osebo predstaviti se: Ljubljana, Franca Jožica cesta št. 16, I. nadstropje.

Kot trgovski učenec

želi službe dober, krepak 14 letni deček s popolno oskrbo. Nastop takoj ali po dogovoru. — Pobljize iz prijaznosti v modni trgovini P. Magdič, Ljubljana.

Strežnico

za snajenje trgovinskih prostorov in izložbenih šip, samo predpoldanska služba, išče trgovina P. MAGDIČ V LJUBLJANI.

Pošteno dekle

zmožna nemškega in ogrskega jezika, išče primerno službo pod »SLOVENKA« 1311.

IŠČETA SE v Ljubljani ali Šiški za 1. ali 15. maj

2 meblovani sobi

Ponudbe pod »SOLIDEN« na upravo našega lista.

IŠČE SE

deklet za vsa domača dela

Plača po dogovoru. J. GALE, ROŽNA DOLINA 285.

Sadni mošt

1302 ima v zalogi

IVAN OGRIN, LAVERCA PRI LJUBLJANI.

RADI PREVZEMA DRUGEGA PODJETJA

PRODAM

resnemu kupcu, kateri želi denar dobro naložiti, svojo dobro vpeljano

trgovino s celo zalogo

S PAPIRNATIM IN GALANTERIJSKIM BLAGOM.

Kupec si lahko zaglasi lokale in stanovanje za več let. Vse je jako pripravno urejeno. Natančneje se izve v moji trgovini

Fr. Iglič

LJUBLJANA, MESTNI TRG 11.

trgovec s papirjem in galanterijo na drobno in debelo.

1309

Služkinja

poštena in marljiva, ki pozna tudi kmečka dela ter ima veselje do otrok, SE SPREJME k boljši družini na deželo v slovenskem delu Koroške. — Plača po dogovoru, hrana dobra in zadostna. — Nastop takoj. KRŠČANSKO ŽIVLJENJE IN LJUBEZEN DO OTROK STA PREDPOGOJI. Ponudbe sprejme iz prijaznosti upravnništvo lista pod: Zadovoljna služkinja 1282.

2 delavski stanovanji

SE ODDASTA družinam z odraslimi otroci pod pogojem, da njihovi člani pomagajo pri delu na polju ali pri stavbah. Več se poizve pri stavbeni 1287

IVAN OGRIN, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 8.

ANTON MENCINGER TRGOVEC

MICI MENCINGER. ROJ. MINKUŠ

POROČENA

V LJUBLJANI, DNE 16. APRILA 1918.

Pestunja

se sprejme v boljšo družino v mestecu na deželi. Pogoji so: mlajše dekle, nekoliko inteligentna, zanesljiva in zvesta. Oskrba dobra, plačilo primerno. — Ponudbe pod »Stalnost 1275« na upravo lista do 22. t. m.

Krapina-

Toplice zdravlje trganje (Hrvatsko) revmo ischias Pojasnila in prospekt zastoj.

Dobra oskrba zagotovljena.

V najem vzamem

mlyn

z nekaj zemljiščem, ako mogoče za več let. — Ponudbe na upravnništvo »Slovenca« pod »Odpuščen črnovojnik 1248«.

Za zasebno hišo se išče

Kuharica in perica

Naslov pove uprava lista pod štev. 1261.

Proda se okrogla peč na stroje in ILOVICA

prve vrste za strešno zarezano opeko. Stoji pol ure od kolodvora. In sicer se proda za 300.000 K — po dogovoru. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 1264, ako znamka za odgovor.

Mlatilnice, gepeljni, slamoreznice

ter drugi poljedelski stroji tovarne Umrath se lahko naročajo ter vzorci ogledajo pri FRANC HITT, LJUBLJANA, Sv. Martina cesta št. 2.

SODE za vino in zelje

kupimo vsako množino. — Obširne ponudbe na poštni predal 49, Gradec.

IŠČE SE za maj ali avgustov termin

moderno stanovanje

obstoječe iz 4—5 sob in pritliklinami s šest. ali večletno najemno pogodbo. Ponudbe na upravnništvo »SLOVENCA« pod šifro: »Moderno stanovanje«.

Dober

sadni mošt

prodaja v večji množini trdka

ANTON KUŠLAN

Ljubljana, Karlovska cesta št. 15.

Delavei in delavke

se sprejmejo proti dobri plači

Remisa električne cestne železnice, Ljubljana, Zaloška cesta št. 25.

Pralno

in

1163

čistilno sredstvo

že več let v rabi pri armadi, ujetniških taborih, gospodinjstvih in pralnicah, hotelih, pisarnah, tovarnah, rudnikih itd., za pranje perila v gospodinjstvih, pralnicah, hotelih itd., za čiščenje rok, tlakov, tovarniških prostorov, stanovanj in vseh vrst predmetov iz železa, lesa, porcelana itd. se izdeluje in dobavlja v velikih množinah. Vprašanja na M. SCHAUREK, PRAGA, 7. okraj, 773.

Prva slovanska tovarna igralnih kart začne prihodnje dni z

zopetno prodajo

svojih slovanskih igralnih kart.

Vprašanja in korespondenco na: »Komisijska prodaja prve slovanske tovarne igralnih kart v Ljubljani«.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživljenje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastoj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

VZAJEMNO PODPORNO DRUSTVO v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambl na službene prejemke.

Vražajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4½/100.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Dalažnikov je bilo koncem leta 1915 1924 ± 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.350 kron.

Odgovorni urednik: Mihael Mošker.

njosti, lastnik veleposestva in veletrgovine, želi resnega znanja s primerno, simpatično in dobrasrčno gospico, brezhibne preteklosti, ki ima veselje do gospodinjstva in trgovine. Ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, naj se pošljejo, če mogoče priporočeno, na naslov: »Gospodar«, posredovalnica »Union«, Dunaj I., Graben št. 14. — Anonimna pisma se ne upoštevajo. Tajnost je popolnoma zajamčena.

Srbečico

garje, lišaje in vsakovrstne kožne bolezni odstranja zanesljivo in naglo Bernsteinovo mazilo brez duha. Cena 3, 5 in 9 kron. Sem spadajoče Bernsteinovo milo 5 kron. — Izdeluje lekarnar Aleksander Gerő, Nagykőrös 30, Ogrsko. 366

64°C

LIPK svetovno kopališče zdravi zanesljivo

(Slavonija) prebavo, otroško bolezni, notranje bolezni

s kopelji, blatnimi masazami, pijem, solnolnimi in električnimi kopelji.

Oskrba od strani ravnateljstva zbirana s kopelji. Restavracija, kavarna, slaščičarna v istem objektu. Glasbena godba. Izborna oskrba. Stanovanje in kopeli v isti hiši. Prospekt pošilja kopališko ravnateljstvo. Radioaktivni, alkalično-muriatični, jod vsebujoči termalni vrelci.

Zdravljenje z vodo. Za vsako vrsto hranilno je rezerviranih 50 prostorov.

Nove avstrijske srečke Rdečega križa

Izvrsten igralni načrt! — Glavni dobitek prihodnjega žrebanja dne 1. maja 1918

200.000 K.

Nadal ni dobitek:

1 dobitek po K 40.000 || 2 dobitek po K 5000

2 dobitek po K 10.000 || 10 dobitek po K 1000

in mnogo manjših dobitev.

Do 1920 4 žrebanja letno. — Vsaka srečka mora do leta 1956 biti izžrebana.

Nakupna cena 45 kron.

Po pošiljavi tega zneska in 60 h za rekomandacijo in efektivni prom. davek, se dopolnje naročilo nemudoma originalna srečka.

Cena na zmerne mesečne obroke:

3 komadi na 37 mesečnih obrokov po K 4,50
5 komadov na 37 mesečnih obrokov po K 7,50
10 komadov na 37 mesečnih obrokov po K 15.—
15 komadov na 37 mesečnih obrokov po K 22.—

Kupci na obroke dobe po nakazilu prvega mesečnega obroka zakonit dobiveni list z naznanim številko. — Edina igralna pravica po plačilu prvega obroka. — Žrebalna lista in poloznice na razpolago. — Naročniki z bojišča naj naznani svoj domači naslov, ker so vrednostne pošiljate na bojišče nedopustne. Bančna firma:

JOSIP KUGEL & Co.

Poslovalnica c. kr. razredne loterije Dunaj, VI. Mariahilferstraße št. 105. Pošt. hran. račun 146.965. 1219